

Minden eddigi társadalom története
szertályarcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKASLAP.

Az iparilag fejlettebb ország a me-
vőbbé feleltnek saját jövője képét
mutatja. (Marx.)

No. 33. szám. Vol. VII. évfolyam.

NEW YORK, 1909 ÁPRILIS 23.

Egyes szám ára 2 cent, New Yorkban 1 cent.

Munkások! Ünnepejétek meg mindenütt május elsejét!

A FORRADALMI PROLETÁROKHOZ!

(Folytatás.)

Hogy a társadalomban föltétlenül be kell állni a változásnak, sokan föltértek már. Néhány nagykapitalistának hatalma akkora már, hogy magát a rendszert veszélyezteti. Némelyek úgy akarnak a bajon segíteni, hogy állami monopóliumot s államszocializmust követelnek. Az ilyen "szocializmus" változatlanul meghagyja a bérszolgálatot s az elnyomatás politikai kormányzatát. Az ilyen "szocializmus" csak azoknak a kapitalistáknak válna javára, kik nem találnak ma védelmet a gazdasági harcmezőn a versenyben. Államtulajdon folytatóságos osztályuralommal és bérszolgálattal — ez a vágya sok ugynevezett "forradalmi" kapitalistának. Ez volna a középosztály "szocialista" forradalma, mely nem érintené a modern társadalom alapjait.

Évekkel ezelőt úgy látszott, mintha a munkásság a szocialista forradalmat ezen a téves úton akarná megvívni. De az utóbbi években olyan hatalmas társadalmi gazdasági erők nyilvánultak meg, hogy föltétlen bizonyosságra volt az, hogy a politikai állam túlélte már hasznos voltát. A jövő gazdasági állama egyre tisztább világításban jelen meg a szocialista láthatáron. Még magában a kapitalista világban is minden jel arra vall, hogy a gazdasági állam a politikai fölkerekedik. A gazdasági erők sokkal hatalmasabbak, mint a politikai állam, melyet, bár tisztán kapitalista, működésében akadályoznak az összeütköző gazdasági érdekek. Ezért áll az állam útjában a teljes kapitalista kifejődésnek. Ezért látjuk néha egymással harcban az ország nagy kapitalistái s nagy politikusaik. Ebben a harcban a kapitalizmuson belül jelentkezik már a jövő gazdasági állama, jelentkezik a gazdasági erők, melyek sokkal hatalmasabbak, semmint a politikai állam kereteibe volna szoríthatók. A politikai állam napjai meg vannak számlálva. De a nagy ipari lordok győzelme olyan föltétlenül uralmát jelentené a gazdasági államban, melyhez képest az ősi Assyria despotizmusa is szabadság volt.

Azonban a jövő gazdasági állama nemcsak a nagykapitalisták győzelmének lehet a gyümölcse. A harcok kapitalistával szemben áll a harcok szocialista. Ezeknek győzelme a munkások ipari köztársaságát jelenti.

Míg a kapitalista osztály harca a munkások osztályával szükségképpen osztályharc, addig a győzelem legfőbb pillanatnyilag lehet osztálygyőzelem, mivel a munkások osztályának győzelem után megszűnnek az osztálykülönbségek. A jövőnek társadalmi nem lehet a munkások osztály társadalmi, hanem munkások társadalmi, mivel a szocialista követelés az, hogy a társadalomnak minden tagja hasznos munkás legyen...

De a munkások társadalmának szilárd gazdasági alapokon kell nyugodni, ha azt nem akarjuk, hogy csak az agitátorok ábrándja legyen. Ez a gazdasági alap meg van, bár a munkások osztályának ma nincs a kezében. A jövő köztársaságának a termelő eszközök köztulajdonán kell alapulnia. Ezek a termelő eszközök a kapitalisták tulajdonában vannak. A modern politikai állam fötörökve e tulajdonjogok megvédelmezését. A politikai jogok szerint a politikai kormányt meg lehet változtatni. De ha a tulajdonjog megmarad, semmiféle politikai győzelem nem fogja létrehozni a szocialista társadalmat.

Ha forradalmi szocializmus vagyunk, tisztán kell látnunk ezt a helyzetet. Arrhatunk bármily nagy politikai győzelmet, ha elhanyagoljuk a gazdasági szervezetet s így meghagyjuk a termelési eszközöket a kapitalisták tulajdonában, a kapitalistáknak megmarad a gazdasági hatalom, melyet nem késlekednek fölszámolni. Ez a frázis, hogy a kapitalisták nem mernének ellenállni, vagy ilyen esetben kitérne a véres forradalom. Ha a gazdasági hatalom minden forrása kapitalista kézen van, az éhes, rongyos szervezettlen munkástömeg csak áldozata lehet az ügynek, de diadalra nem viheti. Nincs egy forradalmárnak sem erkölcsi joga, hogy ilyen pusztulást idézzon föl. A forradalmi szocialistának tisztában kell lenni a győzelemhez vezető uttal: a politikai győzelem mögött kézen kell állni a szervezett munkások ipari hadseregének.

Bár a munkásság ma tulajdon nélkül van, tényleg azonban az egyedüli gazdasági erő. Nincs vagyonuk, de ők termelnek minden vagyont. Nincsenek termelési eszközök, de ők dolgoznak minden termelési eszközzel. A gazdasági erők nem ők ellenőrzik, de ők állnak valamennyi föltt a munkaerővel.

A jövő társadalmának ipari társadalomnak kell lennie. A proletáriátusnak nincs mire építeni politikai fönhatalomát; de a világnak egyetlen gazdasági hatalma a proletáriátus.

A következő világos: a munkásoknak a gazdasági téren kell szerveznedniük, ha a szocialista társadalmat meg akarják valósítani.

Ha a munkások szervezve vannak iparilag, kezükben van a gazdasági hatalom, mely szükségképpen alapjául szolgál a jövő ipari társadalmának. Ilyen gazdasági szervezettel háta mögött a politikai győzelem megdönthető.

Kiadhatják a kapitalisták a parancsot, hogy a gyárak zárrassanak le. A munkások, kik a gyárakban szervezettek, nem fogják lezárni, hanem ki fogják zárni a kapitalistát. A politikai parlament tagjai dühönghetnek, de tehetetlenek lesznek. A gazdasági hatalom az ipari képviselők kezében lesz.

A kérdés az, hogy miképp neveljük a munkást úgy, hogy megértse ezt az álláspontot? A szocialista forradalomnak meg kell előznie a fizikai forradalmat.

Minden szocialista örömmel üdvözölte az I. W. W.-t. A forradalmi erők egyesültek s úgy látszott, hogy a szocialista egyesülés csak napok kérdése. Többé-kevésbé minden szocialista föltérte az I. W. W.-ban a jövő ipari köztársaságának alapjait. De a küzdelem, melyben az I. W. W. keresztül ment s a helyzet, melyben most van, egyet kétségtelenül igazol: forradalmi ipari uniót nem lehet szervezni tudatlan, konzervatív vagy egyszerűen csak elégedetlen proletárokból. A forradalmárokat azt várták, hogy az I. W. W.-ban szorosabb kapcsolatba kerüljenek a munkásokkal.

Az A. F. of L. tagjai lehet önkényűleg vezetni az osztályuralom mintájára, de az ipari unióknak demokratikusnak kell lenni. Ha a forradalmárokat tetszésük szerint akarják vezetni, — még ha jó irányban is —, súlyos kár az A. F. of L. színvonalára. Viszont, ha a konzervatív, nem szocialista tagokra bízják vezetését, elveszti forradalmi jellegét és célját. Az egyetlen alternatíva az, hogy a bérmunkásokat szocialistákra kell nevelni, mielőtt iparilag lehetne szervezni. A forradalmat nem lehet a munkások osztály háta mögött megcsinálni.

A földadat, melynek végrehajtása a szocialistákra vár, nagy, de ez az egyetlen út. Akiiket személyes ambíció vezet, azoknak nem tetszik ez a földadat. Lassan találják az eredményt. Egyszerre meg akarják nyerni a proletáriátus egész tömegét.

Az utóbbi évek tapasztalata világossá teszi, hogy a forradalmi politikai szervezkedésnek a gazdasági szervezkedés előtt kell járni.

A gazdasági szervezet nem állhat fön tagok nélkül. A politikai szervezet ellenben kevés taggal is szépen betöltheti nevelő hivatását.

Életképessége nem tagjainak számától, hanem tagjainak értelmességétől függ. Ez magyarázza meg a Szocialista Munkáspárt életképességét is csekély számú tagjainak dacára.

A politikai társadalom föltételezi (ha néhol gátolja is) a politikai agitációt. Ez a polgárok közé tartozik. És ezzel a politikai agitációval kell elérnünk a tömeget. De az a szocialista párt nem érdemli meg nevét, mely a politikai agitációt a szenzációs és bombasztikus frázisokban, pillanatnyi lelkesedés keltésében s szavazat fogdosásban látja.

Ma az igazi forradalmárnak politikai agitátornak kell lenni, de politikai agitációja arra irányuljon, hogy úgy nevelje a munkásokat, hogy szervezkezhessenek az ipari szervezetekben, mely által képesek föfogalni a megtartani a termelési eszközöket.

És ha a munkások eléggé fövilágosodottak arra, hogy ilyen szervezetekben tömörüljenek, nem fognak időt vesztegetni arra, hogy sztrájk vagy bojkott-e az alkalmas fegyver a győzelemhez. Egy sztrájk csak, mely eltérli a kapitalizmust; egy bojkott, mely kizárja a kapitalista profitot.

Legnevelésesebbek azok, kik a számításnak, hogy ha minden szocialista a jövőben ennyi vagy annyi embert nyer meg, ebben vagy abban az ében kész a többség.

Forradalmi mozgalom még sohasem haladt előre matematikai szabályok szerint. A szocialista agitátornak el kell vetnie a magot, az idő meghozza a gyümölcsöt, a szocialista köztársaság.

A SZOCIALISTA TÁRSADALOM.

— Irta: Kautsky Károly. —

Amerikai viszonyokhoz alkalmazva átdolgozta:

Dániel De Leon.

A kapitalista rendszerben egyidejűleg két tendenciát látunk; az egyik növeli, a másik megszünteti a jövedelem egyenlőségét; az egyik súlyosbítja, a másik csökkenti az egyenlőtlenségeket.

Azáltal, hogy a társadalom középosztályát eltérli s az individuális vagyont növeli, a kapitalista rendszer szemmel láthatólag növeli a választalat a nép nagy tömege s a kiváltságosak között. Ez utóbbiak egyre magasabban állnak az előbbiektől föltt. Ezzel az irányattal együtt egy másik irányzatot látunk a néptömeg keretén belül. Ez az irányzat egyenlősíti a kisemberek jövedelmét. A kistermelőt a proletáriátus sorába taszítja, vagy jövedelmét a proletárral egy színvonalra szorítja s megszünteti közöttük a különbséget. A gép nagyban elősegíti a proletárok egyenlő színvonalra szorítását. Ma a munkabér különbséget a munka különböző ágaiban enyészöben van, egy színvonalra jut valamennyi. Erre a színvonalra kerül a tanult proletár jövedelme is. A tömeg jövedelmének egyenlősítése — ugyanazon egyenlősítés, melyre a szocializmus ellenségei képmutató méltatlankodással mutatnak rá, mint a szocializmusnak céljára —, szemünk láttára történik meg a kapitalista rendszerben.

Természetes, hogy a szocialista társadalomban az a tendencia, mely az egyenlőséget kieleltsíti s mely a termelési eszközök magántulajdonából ered, meg fog szünni; míg a tendencia, mely a jövedelmét egyenlőbbé akarja tenni, erősebben fog megnyilvánulni. De itt is éppen úgy érvényesülhetnek azok a megjegyzések, melyeket a család mai föltájának megváltozásáról s a kistermelés megszüntetéséről tettünk: a gazdasági fejlődés iránya a szocialista társadalomban bizonyos mértékben ugyanaz marad, mint a kapitalista társadalomban, azonban egész különböző módon jut kifejezésre.

Ma a nép jövedelmének egyenlősítése úgy megy végbe, hogy a magasabb jövedelem az alacsonyabbnak színvonalára süllyed; a szocialista társadalomban pedig az alacsonyabbnak kell fölemelkednie a magasabbnak színvonalára.

A szocializmus ellenségei azzal ámitják a kistermelőt, hogy a jövedelem egyenlősítése számukra nem jelent mást, mint helyzetüknek rosszabbodását, mivel — mint mondják —, a gazdasági osztályának jövedelme, ha az egész népet számítanak át, nem volna elegendő ahhoz, hogy a kistermelőnek átlagos jövedelme megmaradjon, következésképpen a jövedelem egyenlősítésével a szocialista társadalomban a mostani középosztálynak vesztenei kell.

Ha van valami igaz ebben az állításban, úgy az csak azért lehetséges, mert a mai rendszerben a társadalomnak két ellentétes sörpredéke, a szegény naplopó és a gazdag naplopó nem végez produktív munkát s nem végezhet produktív munkát az ipari tartaléksereg sem, melyet a kapitalista rendszer kizár a munkából. Világos, hogy ilyen föltételek mellett a jövedelem egyenlősítése esetleg nem emeli az átlagot a középosztály mai színvonalára. De hogy az ilyen helyzet miképp hozható aztán föl védelmi a kapitalista rendszer javára, azt csak ennek a rendszernek védői képesek megérteni.

A fölsztráról pedig szó sincs; a változás csak a termelési módszerében fog beállni. A kapitalista rendszerből a szocialista rendszerbe való átmenet az évenként termelt javak rohamos szaporodásának lesz az eredménye. Sohasem szabad felelednünk, hogy az árusítás kedvéért folytatott tökéletes termelés akadályozza ma a társadalmi fejlődést, akadályozza a termelő erők teljes érvényre jutását. Nemcsak nem tudja magába szívni a kisipart olyan arányban, minőben a technikának haladása azt lehetővé teszi és megköveteli, hanem még az összes termelő erők föfoglalkoztatására is képtelen. A mai rendszer eltökozolja ezeket az erőket azáltal, hogy állandóan növeli a munkanélküliek számát, a parazitákat, a nem-termelő embereket.

Ilyesmivel lehetetlen a szocialista társadalomban. Foglalkoztatni tud minden munkaerőt: növelni fogja a termelő emberek számát és amily mértékben ezt teszi, olyan mértékben növeli a termékek mennyiségét. A termékek mennyiségének növekedése emelni fogja mindenkinék a jövedelmét.

(Folytatjuk.)

ESEMÉNYEK.

BÉKE ÉS A KERESKEDELEM.

A kapitalista államnak, bár fegyverkezni kénytelen, szüksége van a békére. A piacért folyó verseny minden pillanatban háborúra vezethet, míg a kereskedelem érdekeinek nélkülözhetetlen a béke. Ezért van aztán, hogy a kapitalista érdekeket védő állam nyakig fegyverben áll s amellet törekednie kell a béke föntartására.

A Santa Domingo köztársaság kereskedelméről szóló kimutatás élenk illusztrálja, hogy a békének mekkora hatása van a kereskedelemre. 1895-től 1899-ig Ulysses Heurieux volt Santo Domingo elnöke. Elnöksége alatt a köztársaság állandó belső viszályok színtere volt s azonkívül föszült viszonyban volt a több hatalommal.

Ezen idő alatt az ország kereskedelmi mérlege a következő volt:

	Bevitel:	Kivitel:
1895	\$1,731,668	\$1,764,060
1896	2,902,412	2,229,970
1897	1,702,567	4,661,159
1898	1,696,279	5,770,480

1899-ben meggyilkolták az elnököt, a politikai viszonyok teljesen megváltoztak, a béke helyreállt s a kereskedelem egyszerre föllendült.

1905-től 1908-ig következő volt a kereskedelmi mérlege:

	Bevitel:	Kivitel:
1905	\$2,736,828	\$6,896,098
1906	4,065,437	6,536,378
1907	4,948,961	7,638,356
1908	5,127,463	9,486,344

Bár a két utolsó ében az általános gazdasági válság Santo Domingot is sújtotta, úgy a bevitel, mint a kivitel rendkívül emelkedett mutat. A köztársaság kereskedelmének emelkedéséből az Egyesült Államok hozta a legtöbb hasznot, mint a délamerikai köztársaságok kereskedelméből is. S amikor az Egyesült Államok hadihajói megjelennek alkalomadtán a déli vizeken, hogy helyreállítsák a békét, nem annyira maga a béke, mint ennek révén a kereskedelmi érdek az irányadó.

"INJUNCTION" A KAPITALISTÁK ELLEN.

Az injunction, a kötelező bírói rendelet lassankint egészen általánossá válik. Eleinte csak a munkások ellen használták sztrájkok, bojkottok esetén. Az utóbbi időkben pedig már a kapitalisták ügyes-bajos dolgaiba is beleavatkozik egy kötelező bírói parancs.

S. Williams, S. Grodinsky és I. Haft két bérkaszármáy építettek a Bronxban. Nem volt az építkezés körül semmi akadály, míg úgy hat héttel ezelőtt a szerelők munkájára nem került a sor. A három tulajdonos hiába szaladgált a szerelő mesterek iródait, nem állt köztélen egy mester se. Nem vállalták a munkát se szép szóért, se jó pénzért.

Végre aztán megtudták az okát is a dolognak. A három építető közül Williams régebben adós maradt 2,400 dollárral F. Mc Caul szerelő mesternek, ki tagja a mesterek szövetségének. A szövetség fekete listát vezet az ilyen nem fizető rendelőkörül s ha ismét építettek, a szövetség egyik tagjának sem szabad vállalni a munkát, míg a régebbi adósság nincs kifizetve. Ezért nem talált a három partner szerelő mestert.

Az ügy a Supreme Court elé került s Dowling bíró ideiglenes rendeletet bocsájtott ki, melyben megtiltotta a szerelő mesterek szövetségének a három panaszos bojkottolását.

Természetes, hogy ha a szövetség föntartja a bojkottot, a bírói rendelet megszegése miatt szigorú bírsággal fogják sújtani, azonban arra még sem lehet kényszeríteni egy mestert sem, hogy akaratát ellenére vállaljon munkát. Tehát most azon fordul az egész: a bojkott hivatalos föntartása nélkül, a szövetség kényszerítése nélkül van-e a mesterekben annyi szolidaritás, hogy ne vállalják a munkát? Ha van, a szövetség nem vonható föllelősségre, mivel a bojkottot visszavonta, a panaszosokon pedig az injunction nem segít, mivel hivatalos bojkott nincs s a munkát mégsem vállalja senki.

Mivel az injunction csak ideiglenes, az egész ügy még tárgyalás alá kerül, melyen meg fogja a törvényszék állapítani, hogy igazolható-e az ilyen bojkott. Ennek a tárgyalásnak az eredménye fogja aztán eldönteni, hogy a bírónak van-e joga az ilyen esetekben rendeletet bocsájtani ki?

A TÖRÖK ALKOTMÁNY.

Lapunk más helyén beszámolunk a törökországi eseményekről a legújabb hírek alapján. Bár a rend még nem állt helyre Konstantinápolyban s az elűzött kormány még nem foglalta el helyét újra, annyi már bizonyos, hogy az ifjú törökök föltétlen urai a helyzetnek, a reakciócsok államesinyje tökéletes fiaskóval végződött.

A török alkotmány bármily új is, sokkal mélyebb gyökereket eresztett, semmint oly könnyedén lehetett volna kitépni.

Ennek a meghiúsult államesinynek van egy-két értékes tanulsága. Törökországban majdnem minden intézménye évszázados despotizmusmoshoz illeszkedett. Maguk a vallási törvények is melyek egyttal tulnyomó részben polgári törvényekként szerepelnek, a kényuralomnak felelnek meg. Bármilyen szilárdoknak látszólag is ezek a törvények, bármily erősöknek a régi intézmények, a fejlődő kapitalista Törökország erősebbnek bizonyult. Ennek alkotmányra, politikai demokráciára volt szüksége s meg tudta teremteni.

Ha az alkotmány a szultán ajándéka lett volna, az államesiny sikerül. Azonban az alkotmányt egy gazdaságilag hatalmas vált osztály kényszerítette ki, mely jogainak védelmére most hatalmát használja föl. Törökországban is, mint minden más országban, jog az, amit a gazdasági hatalommal bíró osztály akar.

Ebben az esetben annak az osztálynak hatalma nagyobb, mely a haladás szolgálatában áll. Ennek az osztálynak akaratja a jog.

Lehet, hogy a reakció még több kísérletet fog tenni az új jogrend megdöntésére. Kísérletet tett ezelőt néhány évtizeddel síkrel. Kísérletet tett most sikertelennül, mivel a török kapitalizmus néhány évtized alatt nagyot nőtt. Talán még évek kellene ahhoz, hogy Törökországban a kapitalizmus föltétlen hatalomra tegyen szert s a kapitalizmusnak megfelelő új jogrendet föltétlenül biztosítsa. De bizonyos az, hogy végre teljes győzelmet arat s csak rövid idő kérdése, hogy az új Törökországban is talajt hódítson egy eddig még ismeretlen mozgalom, a kapitalizmus győzelmes bevonulását nyomon követő munkásmozgalom.

CSEMPESZŐ KAPITALISTÁK.

Az Egyesült Államok vámhivatalnokai éber szemmel örködnek, hogy a csempészkedést meggátolják. A kisebb csempészeket le is föllelik, azonban a nagobbakkal nem igen boldogulnak. Vannak nagy kereskedőházak, melyeknek ügynökei egész tőkét fektetnek be áruk be-csempészésébe, rengeteg összeget mentve meg ezáltal.

Szinte véletlenség számba ment a napokban egy ilyen csempészkedő társulatnak leleplezése. A még ismeretlen nevű csempészek, kiknek neveit sem védőügyvédek, sem a vámhivatalnokok nem hajlandók a nyilvánosság elé terjesztelni, évente százazrekre rugó árukat csempészték át a vámon címzetlen ládákban. Leginkább olyan ruhákat, melyeknek vámjá a teljes értéknek hatvan százaléka.

Hogy milyen nagyban ment a csempészet, illusztrálja az, hogy a most föfoglalt áruk értéke közel száz ezer dollár, tehát a fizetendő vám 60 ezer dollár lett volna. A vádlottak két ügyvédje azonnal hajlandóknak nyilatkoztak a 60 ezer dollár megfizetésére s azonkívül 100 ezer dollárt ajánlottak föl bírság gyanánt, ha a vámhatalom eljéti a vádat. Miután a vámhatalom az ajánlatot nem fogadta el, az ügyvédek pár nap múlva ismét megjelentek s bár a bünyügy tárgyalásnál a maximális bírság csak 100 ezer dollár lehetne, hajlandók voltak 260 ezer dollárt letenni, ha visszakapják a föfoglalt árukat s biztosítást nyernek aföl, hogy neveik nem kerülnek a nyilvánosságra.

A vámhatalom ezt az ajánlatot sem fogadta el s a föfoglalt árukra kitézte az árverést. A jövő hét folyamára tüzték ki a tárgyalást. Addig a közönség érdeklődéssel várhatja: melyik társadalmi oszlopról derül ki ez a nagyarányú csempészkedés?

ELVTARSÁK!

OLVASSATOK ÉS TERJESSZÉTEK A NÉPAKARATOT.

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja:
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség.

Megjelen minden hétden és pénteken.

Előfizetési ár:	
Egész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Európába egy évre	12 korona
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szövetség hivatalos közlönye.

NÉPAKARAT

Published by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
528 E. 6th Street, New York, N. Y.

CH. ROTHFISER, National Secretary.
A. WALDMANN, National Treasurer.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.

Subscription yearly \$2.00
Single copies 0.02

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, FRIDAY, April 23.

A KISÉRTETŐZÖK.

Költözökünk. Az east pittsburgi szervezet helyiséget változtat. Ide tesszük a szinpadot, oda a könyvszekrényt; ebben már megállapodtunk. Néhányan itt vagyunk az új helyiségben s azt vitatgatjuk, mit kéne javítani a falakon, a padlón. A tágas terem menyezete két vasoszlapon nyugszik, melyen kiver a verejték. A falak is gyöngyöznek, mintha hosszantartó elhagyatottságukat siratnák.

Jó ideje nem lakott itt senki, mert hát a viszonyok olyanok, hogy nem nagyon kell az üzlet-helyiség. A Szeles, meg a Barna boltos is azt mondják a multkor, hogy kin most az üzlet s úgy pislogogának az orruk felé akasztott pápaszemen keresztül, mintha mindig a visszatérni nem akaró jobb időket várnák, lennének. Belebámulnak a messze homályba s hajh — még a nagyító üvegen se vesznek észre semmit.

Pedig mozgalmas volt itt ám az élet. Mérték itt asórt, a bort, a szeszt. Ide jöttek a napi munka után fölélegző fáradt testüket a sokat izzadók; bánatot temetni a boldogtalank; reményt keresni a kétségbeesettek. És a csön-deseknek megeredt a nyelvük. Igen, a gyöngék ilyen helyre szoktak menekülni, ha fáj valami, ha baj van. A gyöngék elve: elfeledni vagy meg nem látni a rosszat. Meglátni a rosszat s kivágni azt, vagy ha még lehet, orvosolni, arra csak az igazi ember képes.

De megváltozott itten minden, becsukták a koresmát is. S a hosszú folyosókon csak vizsgahangzik a szöke hajú Mari kacagása. A szemben levő gépgyár is majdnem üres, nem zörög, nem zakatol; alig mozognak benne. Nem jár többé ide senki, csak éjjel a kísértetek: azt mondja a banbona, a tudatlanság.

Hogyne, uramfia! Három csapos halt meg egymás után. Hát nem világos? Dehogy mené oda lakni! És a szocialisták beleköltözöknek s még meg sem szentelik, ki sem füstölik. Így obéogat a sötétség.

Tudjuk mi azt, hogy vannak kísértetek, még pedig az emberek agyában. Azt is tudjuk, milyen nehéz azt onnét kiüzni, ha nem azért csak üzzük, üzzük, amennyire tőlünk telik.

Milyen furcsa volna, ha Bill (az egyik meghalt csapos) visszajönne: lába nélkül; meglátna itt bennünket: a szeme nélkül; meghallaná, mit beszélgetünk: a füle nélkül; nem létező homlokán az izzadság kigyöngyözne megbotránkozásában; és leakarna törölni az izzadságot: ha keze volna; eszébe jutna Mari: de agyveleje már régen szétporthadt s megsemmisült kebeléből hogy törjön föl a sóhaj?

Hm, hogyan is lehet elhinni, hogy akinek szive nincs, az érezni tud; akinek szeme nincs, az látni tud; akinek füle nincs, az hallani tud; akinek agyveleje nincs, az gondolkodni tud, mikor ma még azok sem éreznek, akiknek szívük van; azok sem látnak, kiknek szemük van; azok sem hallanak, kiknek fülük van; azok sem gondolkodnak, kiknek agyvelejük van?

Mennyi árnykép! Az ósrégi világból megmaradt babona dohos szagát ki ne érezné? Mennyi munka! A sötétség odúba beereszténi a napvilágot! Föl kell szentelnünk az új termet elvtársak! Föl kell szentelnünk azt egy fogadással. Megfogadjuk, hogy: új erővel, összetartó egyetértéssel fogjuk emelni a sötétséget, a babonát, a kísérteteket az emberek agyából, mert a mi hivatásunk a kísértetűzés.

Egy east pittsburgi.

TARLOZÁS

A "JÁNOS" DÜHÖNG.

Csongrádi Kornél, a Berko János, ki az "Előre" szíves közreműködésével oly sikeres nyelvgyakorlatot végzett gazdája talpai körül, hogy még jobban megismerhessük őt, bemutatkozik a következőleg:

"Aki mindent személyes gyűlölködésből ítél meg: elfogult ember. Aki érvek helyett hülyeségeket írálk össze: ostoba ember. Aki munkástársait a legsúlyosabb bűnnel, sztrájkterésre való szervezkedéssel vádolja meg, bizonyíték nélkül, az: pimasz ember."

Valóban nem látjuk át, mi szüksége volt a Berko "jánosnak", hogy így vessen papírra jellemvonásait. Hiszen akik őt ismerik, beismerése nélkül is tudják ezt.

Hanem azt bizonyára sokan nem tudják, hogy a Berko "jánosa" egy időben tagja volt ugyanazon gazdasági szervezetnek, melyhez a "Népakarat" szedői is tartoztak. S míg a "jános" a boss-nak érdeke ki nem parancsolta az I. W. W.-ból, melynek a Népakarat szedői ma is tagjai s bele nem kényszerítették az A. F. of L.-be, addig a "jános" hirdette mindazt, amit ma dühöngve tagad.

Pedig hát fölélegés ez a dühöngés, ez a közvetett talpnyalás akkor, midőn a boss a közvetlen talpnyalással is beéri.

Végül: abban az egyben tökéletesen igaz van a "jánosnak", hogy "jó munkásnak és becsületes embernek nincsen szüksége talpnyalásra." Ez "magyarázat" nélkül is épp oly ismert dolog mint az, hogy Csongrádi Kornél-nak nagy szüksége van rá, mint minden "jánosnak".

Kohányi ur tájékozó szájjal ront neki egy amerikai magyarnak, amiért egy magyarországi lapban azt írta az amerikai magyarokról, hogy azok tudatlan, a világtól elmaradt emberek, kik minden szabad idejüket kártyázással töltik és hordószámra isszák a sört és pálinkát; folyton civakodnak és verekednek s rendkívül sok dolgot adnak az amerikai rendőrségnek. Kohányi ur szerint, aki így ír az amerikai magyarokról, azt meg kell botozni, a szerkesztőt pedig, ki lapjában ilyen dolgokat közlé tesz, föl kell akasztani.

Balgaság volna ugyan azt állítani, hogy minden amerikában élő magyar művelten, részeges és vérszomjas, de hogy a Kohányi-Fecső-Berko-Kovács-Perényi-féle alakok vezetése alatt álló magyaroknak nagy része ilyen, az tagadhatatlan. Saját lapjaikban olvashatjuk napról-napra, hogy hány helyen került elő a bicska "honfitársaink" zsebéből és nem tartozik ritkaságok közé, hogy egy hazafiás vagy vallásos egyletnek a mulatságáról az összes jelenlevőket rendőrkoosin szállítják — a dultyiba. Sőt megtörtént már az is, hogy az oltárról lekapkodott keresztelékkel és gyertyatartókkal verték el egymást az amerikai magyarok. Hogy miért szabad ezeket az amerikai lapoknak megírni és miért nem szabad a magyarországiaknak — azt csak Kohányi ur tudná megmondani.

FEL A VERSENYRE!

Szakadatlan, kiméletlen harc folyik az elnyomók és elnyomottak között. Ebben a küzdelemben nem kérnek és nem adnak kegyelmet. Nincs békealku, nincs fegyverszünet.

A munkásoknak, az elnyomottak osztályának legerősebb fegyvere a sajtó. A sajtó agitál, nevel, szervez. Ha e fegyverünk gyöngé, gyöngék vagyunk; ha erős, erősek vagyunk.

Lehet-e küzdelmünknek csak egy harcosa is, ki ne akarná, hogy e fegyverünk minél erősebb, minél hatásosabb legyen?

Lehet-e csak egy szocialista is közöttünk, ki ne akarná, hogy a Népakarat mindennap végezze azt a munkát, melyet most hetenkint kétszer végez?

Elvtársak! Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség vezetősége elhatározta, hogy ismét versenyre szólít föl benneteket. Alkalmat akar nyújtani nektek, hogy ne csak akarjátok, hogy a Népakarat napilap legyen, hanem tegyetek is érte valamit.

A vezetőség 1909 március 2-ikától október 1-ig versenyt indít előfizetők gyűjtésére, mely versenyben részt vehettek az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetségnek a Munkás Betegséggyógyító Szövetségnek összes osztályai.

A verseny díjai:
Ötven dollár értékű könyvtár.
Huszonöt dollár értékű könyvtár.
Tíz dollár értékű könyvtár.
A versenyben számít úgy az új, mint a folytatólagos előfizető.

Hiszünk, hogy minden szervezet kiveszi részét a munkából, hogy hozzájárul valamennyi a Népakarat napilapjához tételéhez.

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelező-lapon tudassák velünk a következő angol szöveggel:

Editor Népakarat, 528 E. 6th St., New York.
I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address:

Név
Szám és utca
Város

Magyarországi hírek.

VÁRNI KELL, MIG ÖRJÖNG.

Budapesten a Király-utca 35-37. számú ház viceházmestere, Takács Gyula már napokkal ezelőtt megőrült. A szerencsétlen ember öt napig pörére vetkőzve állt a szobája sarkában, sem enni, sem ruhát magára ölteni nem akart s folyvást azt hangoztatta, hogy temessék el, mert ő halott. Felesége és a ház lakói attól féltek, hogy egyszer kitor belőle az örület és kárt tesz bennük. Hiába fordultak az orvosi kerületi, majd a tisztí orvoshoz, ezek addig nem szállíthatják férbolydába, amíg orvosok szedelmesnek nem bizonyul. Mindenesetre jellemző szimptomája ez a magyar közegészségügyi viszonyoknak, hogy egy kétségtelenül örültnek konstátált beteget örízet nélkül hagyják, mert a közveszélyesség tényét még nem próbálta ki valamelyik szerencsétlen lakón, aki a roham pillanatában véletlenül elébe kerül. Előbb üssön le valakit. Akkor majd lesz hely a számára.

MEGGYILKOLTA AZ APJÁT 260 KORONÁÉRT.

Orsováról írják: Bibeszku Illés 58 éves kaviesszállító állandóan szépen keresett és mindig nagyobb pénzzel rendelkezett, amelyet a börtönében a derekán viselt. Bibeszkunak Mihály nevű 30 éves fia, aki már többször követelt el lopásokat és emiatt börtönbüntetést is szenvedett, megtudta azt, hogy édesapjánál nagyobb összeg van. Egy este, amikor a szobában együtt aludtak, éles késsel megtámadta az apját és három késszurással meggyilkolta s az övben elrejtett 260 koronát ellopta. A lopás után kiosont a házból és mulatni ment. Reggel 5 órakor visszatért a házába, ott azonban már édesanyját kétségbeesett sírással találta édesatyja holtteste fölött. Mialatt összeszaladtak a szomszédok, hogy a csendőrséget értesítsék, a fiu megszökött. A csendőrség mindaddig nem tudta a gyilkos fiut elfogni.

LEÁNYHUS-KERESKEDŐK.

Jakobovics Sándor 19 éves kereskedősegéd és Szilágyi Hugó 26 éves zongoramester, veszedelmes leánykereskedők, akik főleg cselédeleányokat kerítettek hálójukba és azokkal kereskedtek vidéki nyilvánosházakban. Jakobovics legutóbb két cselédeleányt ismerkedett meg, akikkel együtt lakott a Kisfuvassos-utcában. A leányokat elvitte Szilágyihoz, aki a Szövetség-utca és a Dohány-utca sarkán levő "Lyon"-kávéházaiban szokta hasonló ügyleteit lebonyolítani. Szilágyi kezeskedett ígéretet tett a leányoknak, azt mondvatta, hogy ezeket fogunk keresni, majd az egyiknek udvarolgotat s megígérte neki, hogy ha kis tőkét gyűjt össze, feleségül veszi és Budapesten üzletet nyitnak. A leányok végül is hallgattak a csábítóra, aki Komáromba vitte őket. A rendőrség Jakobovics Sándort letartóztatta. Szilágyi Hugó azonban megszökött.

GYILKOSSÁGGAL GYANUSITOTT ALJÁRÁSBÍRÓ.

Pár nappal ezelőtt Sovány Dezső mészalkai aljárásbíró vendéglői mulatozás után kissé ittas állapotban hazafelé tartott. Utközben az egyik házban világozást látott és zenét hallott. Bement a házába, ahol éppen a tüzoltózenekar tartott próbát. A bírót a zenekar tagjai szívesen fogadták. Később odament Kovács János kéményseprő is, aki a bíróra haragudott, mert egy pörös ügyben elmarasztalta. A kéményseprő Sovánnyal kötekedni kezdett, majd sértette, mire a tüzoltók kidobták. Jól később Sovány aljárásbíró is hazament. Másnap korán reggel a kéményseprőt udvarán vérfagyva találták. A haldokló ember azt mondta, hogy Sovány ölte meg. A megvádolt bírót tagadta, hogy ő ölte meg a kéményseprőt s azzonnal Szatmárra ment, ahol Róth Ferenc törvényszéki elnökkel jelentkezett. Az elnök a vizsgálóbíróhoz utasította az albirót és engesztárszabadságra küldte. A titokzatos ügyben szigorú vizsgálatot indítottak. A kéményseprő holttestének boncolására Mátészalkára ment a szatmári vizsgálóbíró a törvényszéki orvosokkal. Az aljárásbíró kihallgatása után szabadon eresztették és az albiró visszautazott Mátészalkára. A csendőrség a nyomozást más irányban is folytatja.

A BÍRÓ HARAGOSAI.

B. Szabó János ikari (Fehérmegye) községi bírót ellen a napokban merényletet követett el két községbeli lakos. A bírót, amint szállójából hazafelé tartott, két bekormozott ember megtámadta. Segítségére siettek Sör József és Sör Lajos ikari lakosok, akik szintén hazafelé tartottak, de a támadók akkor sem hátráltak. Sör Józsefet leütötték. Az életbenmaradásához nincs remény. A bírót menekülni próbált, de a támadók úzóbe vették és akkor megbotolva, lábát törte. Kiáltásaira akkor már több, a szállójából hazafelé tartó ember is segítségére sietett, mire a merénylők elmenekültek. A gyanu Takács János és Pákozdi József ikari lakosokra hárult. Ez a két ember már régóta haragosa volt a bírónak. Mindkettőt letartóztatták.

Külföldi hírek.

EGYENETLENSÉGEK AZ ANGOL MUNKÁSMOZGALOMBAN.

Az angol Labor Partyban az újabb időben súlyos válság állt be. A pártnak vezető férfiai, kik közül Keir Hardie rövid idővel ezelőtt körutat tett az Egyesült Államokban, — nyíltan megtámadta Albert Victor Grayson, a fiatal szocialista képviselő, kit pár hóval ezelőtt kitiltottak a parlamentből. Grayson egyenesen áruállással vádolta meg Keir Hardiet és társait s a mult hetekben kijelentette, hogy nem hajlandó velük egy szószékről beszélni.

Graysonnak sok híve van a forradalmi szocialisták között s a küzdelemnek sokkal komolyabb következményei lesznek, mint az első pillanatban látható volt. Ugyanis a pártnak végrehajtó bizottsága Keir Hardie és társainak befolyása alatt kiközösítette Grayson, azonban a határozat olyan kavarodást kellett, hogy a végrehajtó bizottságnak többsége lemondott. Ehhez járul még az a bonyodalom is, hogy a törvényszékek tiltó parancsot adtak ki, melyek szerint a uniónek pénztárából a közelgő általános választáson tilos pénzzel segíteni az Independent Labor Partyt.

Míg az Independent Labor Party Edinburgban tartotta kongresszusát, a szocialdemokraták Bristolban tartottak kongresszust, melyen az Independent Labor Partyt elítélték s kijelentették, hogy ez a párt "undok burzsoá gyülekezett, a radikális pártnak függeléke, a többség kormányának szolgálja, dacára annak, hogy ez a kormány a demokráciának tett egyetlen ígéretét sem váltotta be."

Látszólag ezek a zavarok visszavetik az angol munkásmozgalmat, tényleg azonban nagyban hozzá fog járulni a mozgalom megtisztításához.

A NAGY FRANCIA SZTRÁJK KÖVETKEZMÉNYEI.

Miként már megemlékeztünk róla, az állami alkalmazottak győzelmes sztrájkja rendkívül fontos következményeket vont maga után a francia munkásmozgalmában. Nemesak a postásoknak szervezkedésre és sztrájkra való jogát volt kénytelen elismerni a francia kormány, hanem szervezkednek a többi állami alkalmazottak is s megmozdult az egész szellemi proletáriátus.

A berlini "Vorwaertz" egyik cikkének nyomán lapunk egyik számában említettük az Általános Munkás Szövetségben beállott változásokat. Míg egyrészt a szervezkedő állami alkalmazottak s utjobban a magánhivatalnokok csatlakoztak a szövetséghez, a szövetségnek egyes tagjai, — bár megmaradtak a szövetségben —, Forradalmi Szövetség néven ligát alakítottak, hogy propagálják az antimilitarizmust, antipatriotizmust és a direkt akciót. A napokban kiáltványt boesajtottak ki. A kiáltvány ezekkel a szavakkal végződik: "Ipari munkások, foglaljátok le a gépet; földmívelők munkások foglaljátok le a földet!"

A postások sztrájkja alkalmával történt, hogy egy nagy bankárnak két hivatalnok sztrájksegélyt gyűjtött a sztrájkolóknak. A bank a két hivatalnokot elbocsajította. Erre a bankhivatalnokok tiltakozó gyűlést hívtak össze, melynek következményeképpen megalakították a bankok alkalmazottainak unióját, mely csatlakozott az Általános Munkás Szövetséghez. A francia burzsoázia bármint is tesz, csak a munkások szervezkedését mozdítja elő. Az egész világ proletáriátusa figyelemmel kíséri a franciaországi tüke és munka kiélesedett harcát.

AZ ADANAI VERENGZÉS.

Mult számunkban említettük, hogy a kisázsiai Adanában vallási örjögések törtek ki. Az újabb hírek szerint az áldozatok száma ezerre rug s ha csak idejekorán segítség nem érkezik, az áldozatok száma meg fog kétszereződni.

Angol, francia és orosz hadihajók sietnek a fenyegetett helyekre s a porta is mindent elkövet, hogy lecsillapítsa a vallásos örjögöket.

A CIVILIZÁLT OKLAHOMA.

Oklahomában, Ada városában április 19-én éjjel két és három óra közt egy csoport megtámadta a börtönöket, négy fehér foglyot kihúztak a cellából s a börtön udvarán fölakasztották őket. Minden jel arra vall, hogy a támadás gondosan elő volt készítve. Az ellenálló börtönőröket pár perc alatt levertek, a cellák fekvésével is tisztában voltak. Az egész támadás és lincselés nem tartott tovább egy óránál.

KOTEN SÁRA SZABADON.

Blanchard bíró a Supreme Court büntető tanácsán, április 20-án felfüggesztette az ítéletkihirdetését Koten Sára ügyében, akit dr. Auspitz Márton magyar származású orvos meggyilkolásáért csak néhány nappal ezelőtt mondott ki bűnösnek az esküdtszék.

A bíró a leányt gyermekével együtt a Council of Jewish Women gondjaira bízta, amely egyesület vidékre fogja őt küldeni. Úgyvédje megmagyarázta neki, hogy az ítélet felfüggesztése mit jelent, hogy bűnbe veszelése esetén ísmét bíróság elé állíttatik s le kell töltenie teljes büntetését.

TÁRCA.

KUTYAFEJŰ KAPITÁNY UR.

— Irta Farkas Antal. —

En nem tudom, hogy voltam vele, de valahányszor László bátyámat láttam a hajladozó vetések között végigbaktatni a mezejen, a szomszédba gázolni a ropogós havon, a nyirkos időben nekivágni a városnak a szomszédhuzó sárban, mindannyiszor vele láttam hadonászni a Kutyafejű kapitány ur horihorgos ábráján, a nagy, száraz, cseh, morva, horvát vagy a földgörgő tudja miféle embert, amin folyt, a folyton László bátyám nyomát taposta sarkantyus bakkancsával, rázta, szuhogtatta a nádpál-cáját, öles lépésekkel iramodott László bátyám után, ha valahol elmaradt. Aztán mintha a tanyákból kiszaladó kutyák nem is a László bátyám hadonászó botja végét márnák, kapkodnak mérgükben, hanem a Kutyafejű kapitány kodalakjába falnának bele. De ez nem értett neki. Nem tágtott László bátyám melől. Vele ment a pipacos buzában, a ropogós havon, a nyirkos, ködös uton. Mikor kukorica-fosztáskor letelepültünk az éjszakában gyújtott tűz parzsa mellé, még akkor is ott láttam a László bátyám feje fölött nyujtózódnit, azt tozni a Kutyafejű kapitányt. Olyan bosszant volt, hogy a feje ott ringatózott valahol a Göncöl-szekér kerekéi közt, a lábát meg lenyitotta a sokezerholdas Bagi-pusztába. László bátyám olyan csöppesség volt ott a prázs mellett, de zért nem félt tőle. Észre se vette. Százidta. Egykedvűen belekötött a tűzbe, a Kutyafejű kapitányra terelte a beszédét, mely kezdődött:

— Tudjátok, az apja istenit...

Ez a Kutyafejű kapitány ugy jutott László bátyámhoz, hogy mindig róla beszélt. Anyira megszóktam a meséjét, hogy el sem tudtam képzelni László bátyámat a kapitány ur nélkül.

Olyan katona-esztendőkből szedett mese volt ez. Ezek a mesék — többnyire igaz mesék — rettenetesen unalmasak. A fiatalja igen csak egyforma történeteket tud elmondani részeges örmesterről, makrancos lóról, veszett kapitányról, apró katona-esetekről. Semmi, de semmi új nincs ezekben a szürke, szomorú történetekben. Szólgáltak Szolnokon, Pesten, Bécsben, de a kaszárnya mindenütt kaszárnya, az örmester itt is részeges, a kapitány ott is vesztett, ha ősz-százidta a feleségével. Pest és Bécs közt csak annyi a különbség, hogy Pesten keveset masíroznak, és sokat ekzeciroznak, ellenben Bécsben sokat masíroznak és keveset ekzeciroznak, lévén ott a gyakorlatozó tér messzibb-tájon, mint a pesti.

Az öregebbje már érdekesebb történeteket mond el, kivált az olyan, aki okkupálta Boszniát, aki most is olyan handzsarbol csinált késlel őli a dísznót és vágja a szűz dohányt, amit valamelyik potrohos bosnyák tiszt kezéből eszavart ki, miután a szuronyát úgy dofte a hasába, hogy a bosnyák tiszt ur gerincében elgörbült a hegye. (Alig tudta a panganától affirolni. Be akarták csukni, hogy miért görbítette el.) Ez a kis megjegyzés aztán valószínűvé teszi, hogy Imre bácsi nem valami békés bosnyáktól vette a handzsárt jó pénzért vagy esetleg szép szerivel szerezte, hanem csakugyan ilyen becsületes uton jutott hozzá. A vén bakáknak igen csak akad boszniai történetük.

Hogy a történetben egy kicsit megcsuszik az igazság lába, hogy a pipaszár végén gondolkodó ember képzelete olyan virágokat szed egy csomóba, aminek sohasem volt gyökereik, ugyan ki venné rossznéven? Aki igaz történeteket akar elmesélni, menjen okkupálja megégyeszer Boszniát, aztán ne hazudjék semmit, ha meg tudja állni.

Közel egy évtizednek minden telén-nyarán hallottam beszélni a Kutyafejű kapitányról és mindig csak László bátyám mesélt felőle, Csata-tyár László bátyám és mindig — másfépen. Az egész történetben csak a kapitány kutyafeje maradt kutyafeje, a történetiája mindig változott. Hogy melyiket mondom el, hogy egyik nem szalad-e a másikba, arról nem felelek.

Mondjuk, hogy disznótorban vagyunk, jól-laktunk. (Könnnyű ezt mondani.) Megöltöttük a pipát, a poharakat és figyelünk. László bácsi a sor. Valamelyik fiatalabb ember a kapitány kutyajáról beszélt. Ordinánca volt, aztán a lábába harapott, mikor ő tüt akart szurni a farka hegyibe, mert a kenyerét mindig ellopta és elkaparta.

— Ez semmi! Erről megint csak eszembe jut az én Kutyafejű kapitányom.

Tudtuk, hogy eszibe jut. Ismertük az egész történetet, talán már jobban, mint László bácsi, de azért szívesen hallgattuk. Tudtuk, hogy Brecka ostroma következik aztán László bácsi olyan fenéngy szakértelemmel tudta atanozni, hogy miként fűtül az ember füle mellett a puszkagolyó, miként bug az ember feje fölött a bosnyák tarack, hogy öröm volt hallgatni, habár ludbőrös lett tőle a hátunk.

— Édes apám lóháton jött értem a tanyára, hogy baj van, el kell mennem Szolnokra, mozgósították az ezredünket, a jegyző ur izente. Akkor már öreg rezervista voltam. Képzeltetik, hogy esett otthagyni az asszonyt, a gyermeket, meg a jószágokat. Olyan előhasú gazda voltam, a magam bérese. De már mindegy, menni kell. Szolnokon kocsiába raktak bennün-

"KELL A CÁRNAK"

Bekier Feliciát, egy 43 éves orosz forradalmár asszonyt tartóztatott le a minap a philadelphiai rendőrség egy áruolvasó azon besugárása alapján, hogy Bekier Felicia hat hónappal ezelőtt megölte az orosz hadsereg egy tisztjét Pétervárott. Az asszony — mint az őt letartóztató detektív mondja — a City Hallban elbeszélte tetteinek és Oroszországból való menekülésének érdekes történetét. Elmondta, miként ismerekedett meg férje azokkal a politikai pártokkal, melyek a fenálló uralkodó állapotok megváltoztatására törekedtek — még erőszak árán is. Előre látván a népfelkelést, férje fegyverekkel látta el otthonát, hogy a bekövetkező események készen találják. Tudomást vett arról a rendőrség s egy csapat katonát küldött ki Bekier elfogatására. Bekier feleség a katonák szándékát látva, fegyvert fogott és a csapat vezetőjét lelőtte. Tetteinek elkövetése után elmenekült, hosszú küzdelem után Canadába, onnan pedig Philadelphiába jutott. Később férje is utána menekült s itt találkoztak. Kedden egy Theodore Buzzi nevű orosz megjelent a philadelphiai rendőrség detektív-osztályában és így szólt: "Van egy asszony a városban, aki kell a cárnak". A detektív-osztály főnöke két titkos rendőrt adott Buzzi mellé s felkeresték a házat, amelyben Bekierné férjével lakott s a forradalmár asszonyt letartóztatták s börtönbe hurcolták. Lehet, hogy esetleg kiontandó vére enyhíteni fogja a vére szomszjas cárnak szomszjas a vére-bét, Buzzi-két.

HUSZONÓTEZER DOLLÁR A KORBACOLÁSÉRT.

Paduchában, Kentucky államban a szövetségi törvényszék Lee Baffker és Nat Frizzellnek egyenként 25,000 dollár kártérítést ítélt meg. 1908 márciusában történt, hogy Biminghamban a város "elölkelő" polgárai összeálltak, hogy a négereket kikorbácsolják a városból. Baker és Frizzell is a kiűzöttek között voltak, kiket az álarcsok véresre korbácoltak. A támadók közül fölsímték néhányat s pört indítottak ellenük. Evans bíró az esküdtszékhez intézett beszédeben kijelentette, hogy az esküdtszéknek nemcsak oly összeget kell megítélni, mely a két négernek tényleges veszteségeit fedezi, hanem sokkal magasabbat, hogy a vádlottakat érzékenyen sujtja. Az esküdtszék rövid tanácskozás után mindegyik panaszosnak 25,000 dollárt ítélt meg.

SZÖVETSÉGÜNKHÖZ TARTOZÓ EGYLETEK HIREI.

Allegheny, Pa. A szövetség XXXI. osztálya április 24-én, szombaton este taggyűlést tart. Napirend: A kongresszusi küldött beszámolója. — A XXXI. osztálya a M. B. Sz. XIII. osztályával közösen színelőadással egybekötött kedélyes estélyt tart május 1-én, este 8 órakor saját helyiségében (805 East St.). Detroit. A szövetség XXXV. osztálya április 25-én, vasárnap d. u. 2 rakor népgyűlést tart a Cary és Madina utcák sarkán levő Hőviziféle teremben. Napirend: A munkásság helyzete és teendői. McKeesport. A szövetség IX. osztálya május 2-án, vasárnap d. e. 10 órakor fölolvasást tart saját helyiségében (149 2nd St.). A fölolvasás tárgya: Mit akar a szociáldemokrácia. Előadó: Szarvas Pál. New York. A szövetség I. osztálya április 24-én, szombaton este rendkívüli gyűlést tart. Napirend: A kongresszusi küldött beszámolója. — A szövetség II. osztálya április 24-én, szombaton este 8 órakor fölolvasást tart saját helyiségében (404 E. 64th St.). A fölolvasás tárgya: A szocializmus. Előadó: Basky Lajos. Newark, N. J. A szövetség VI. osztálya április 30-án májusi ünnepélyt rendez a Germania Hallban (310 Springfield Ave.) Belépő díj 15 cent. Ruhatar 10c. Kezdeté este 8 órakor. Philadelphia. A szövetség XIII. osztálya karöltve Philadelphia többi szervezett munkásaival lapunk, a "Népakarat" javára 1909 április 30-án, pénteken este, zászlovatással egybekötött májusi ünnepélyt tartanak a Mercantile Hallban (849 N. Franklin St.). Kezdeté este 7/8 órakor. Jegyek ára előre váltva 15c., a pénztárnál 25c. Műsoron: Ünnepi beszéd; szavaltok; a Philadelphiai Munkás Dalárda férfi és női karának, a Tischer Saenger Chornak, a Wiener Gemuthlicheit énekszámái; nemzetközi fölvonulás. Kitérő zene. St. Louis. A szövetség XVII. osztálya április 24-én szombaton a N. Broadway 3500. sz. alatt levő Smith Hallban tréfás műsorral egybekötött nagy táncmulatságot rendez. Belépő díj 25c. Ruhatar 10c. Kezdeté este 8 órakor.

SZÖVETSÉGÜNK TÖL KÜLÖNÁLLÓ EGYLETEK HIREI.

New York. A Magyarajku Bádgosok és Szerelők Szakegyes. f. hó. 25-én d. e. 9 órakor fölolvasást tartat a Kemper Hallban (316 E. 63rd St.). Tárgy: Az I. W. W. célja s törekvése. Előadó: Trautman E. W.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. G., Newark, O. Egyszeri közlés 25 cent; háromszori közlés 50 cent. Az ár mindenkinek egy. P. L., Philadelphia, Pa. Megkaptuk s felhasználjuk.

NEMZETKÖZI NÉPGYŰLÉS MÁJUS 1-ÉN

A Szocialista Munkáspárt 1909 május 1-én, szombaton este 8 órakor nagy nemzetközi népgyűlést tart a Cooper Unionban. Napirend: Május elsejének jelentősége. Szónokok: Dániel De Leon, C. H. Corregon, I. T. Hunter, J. Schlossberg, stb.

NYUGTÁZÁSOK.

Április 11-től 17-ig befolyt előfizetések: Uj előfizetések: \$2.00. Miss L. Kovács, City. \$1.00. R. Ronta, L. Tóbiás, San Francisco. Z. Tóth, J. Stiffler, St. Louis. Miss P. Schaad, Pittsburg. I. Katona, I. Szemenyei, Ch. Czvenko, F. Funtig, St. Farkas, Cleveland. A. Kunst, City. 50c. R. Farkas, Karikás, City. J. Gara, L. Nagy, I. Balogh, St. Louis. I. Dávidovits, E. Pittsburg. J. Honigshlagel, Rockaway. G. Andódi, Lapsing, J. Kelemen, Allegheny. P. Görbe, P. Kizsanics, St. Louis. I. Imeper, J. Nánásy, Cincinnati. St. Varga, Cleveland. J.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

Nagy üzlet megnyitás! szombaton este 1909 április 24-én, a HERCZEG-FÉLE

kávéház és étteremben 844 N. 3rd St. Philadelphia, Pa.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th St. N. Y.

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZO 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan ózai borok pohár ésgallon számára. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak.

Dr. S. GOLDMAN egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS, volt csász. és kir. katonaoorvos. 406 Grand St., PITTSBURG, PA. Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségyorsan s biztosan a leghatékonyabb titoktartás mellett. Nem csinál hümbüget, nem küld orvosot utánvéltel mellett, anélkül hogy azt kérné tőle. Nem hirdet álarcsokat és hamis bizonyítványokat. Minden betegségben bizalommal forduljanak dr. S. Goldmannhoz. Irodaórák naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

TAUB VILMOS magyar órás és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyemlék javítását jóállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszerket és egyleti jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javítákat pontosan teljesíti Szolid

31 Ave. B, Near 3rd Mindennemű LATSZEREK raktáron Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACOSABB FORDULNI DEUTSCH BROS 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

Werner, W. Goldfinger, Chicago. I. Viczián, I. Somogyi, A. Császár, San Francisco. J. Both, I. Radonics, I. Somogyi, F. Sárkány, J. Brainer, Cincinnati. \$1.20. P. Lendvay, Hungary.

Polytatólagos előfizetők.

\$2.00. J. Schaeffer, Philadelphia. F. Sliva, Cleveland. \$1.00. F. Bulla, F. Deák, Turtle Creek. M. B. Sz. 15. oszt. Z. Zapka, L. Stéger, A. Eichinger, I. Fuchs, E. Pittsburg, A. Erdélyi, I. Rothman E. Nagy, Zs. Lesovszky, A. Hornay, M. Schwartz, E. Suetch, San Francisco. J. Kömüves, M. B. Sz. 4. oszt. I. Lukács, Hartford. J. Hovantey, J. Juhász, Cincinnati. Gy. Bernatz, Buffalo. K. Peity, F. Tüll, St. Louis. M. Schreiber, I. Fábán, L. Fiedler, Cleveland. I. Tóth, Gy. Tyavoda, Chicago. 50c. S. Salamon, S. Csorhany, Baltimore. I. Keszler, I. Brown, L. Gross, E. Pittsburg. V. Szabó, City. M. Braun, Allegheny. M. Lány, J. Funtá, F. Herrich, K. Horváth, St. Louis. J. Miliczky, Linhardt, J. Wolfman, San Francisco. I. Székely, Lausing, Gy. Urin, McKeesport. Dr. Scholtz, Cincinnati. L. Brill, Lancaster.

Gajdos György eperjesi születésű öcsémet keresem Kérem mindazokat, kik hollétéről tudnak, szíveskedjenek engem értesíteni. Gajdos Erzsébet, férjezett Szoroka Mihályné c/o. "Népakarat", 528 6th St. New York.

Jó forgalmu fűszerüzlet (grocery) elutazás miatt olesón eladó. Cim: 528 E. 16th St. New York, N. Y.

Jó forgalmu szalon jutányos árban eladó. Hetenkint 50%-es hordó lesz kimérve. A helyiséghez négy szobás lakás is tartozik. Lakbér \$35.00 hetenkint. Cim: 513 E. 16th St. New York, N. Y.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

Little Hungary KÁVÉHAZ, ÉTTEREM ÉS MINTABOROZO Chicago kellő közepén, Clark és Monroe St. délnyugati sarkán. Trorth Dearborn Bldg. Minden este cigényzene 5-től 1 óráig. A magyarság otthona. Chicago látványosságá. Valódi magyar konyha, pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Bel- és külföldi lapok. Külön termek bizottságok részére. Vidékieknek szives utbaigazítás. D. L. FRANK, tulajdonos.

Ha jó izlésű és jutányos árban akar női öltönyök, waist, szoknyát vagy menyasszonyi ruhát vásárolni, ne mulassza el üzletünk felkeresni, mely teljesen magyar szolgálatra van berendezve. Mérték utáni rendeléseket is elfogadunk. Nyitva este 10 óráig SOL. RUBIN, tulajdonos 966 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

Női és férfi divat-áru cikkeket legolcsóbban vásárolunk UR JOZSEF, üzletében 260 Neilson St. New Brunswick.

A Chicagói Munkás Betegséggyógyító és Önképző Szervezet hivatalos orvosa. Dr. TÖRÖK MIKSA HAZAI MAGYAR ORVOS A Benett-féle orvosi akadémia tanára. A South sidei kórház sebészi és női betegségek főorvosa Rendel: Délelőtt 8-10-ig, délután 12-1-ig és este 6-8-ig. 322-324 W. 12th Street. Chicago, Ill.

INDENKINEK szüksége van Szent István labdacokra. (A legjobb használható és vértisztító.) Ne szenvedjen székrekedést, belső fájdalmakat, emésztési zavart, gyomorgéget, fejfájást, szédülést, mikor a Szent István labdacok mindezeket távol tartják és fájdalommentes hatást gyakorolnak. Maga is használja azt, mit a többi: LILÍOM CREMÉT és SZAPPANT, mert arcát megfújítja és megújítja. Csunya a széplő, a májfolt, a himlőhely és más arczisztatálanságok — s miért ne legyünk inkább szépek? Mindenféle importált szerekrért menjünk ROTH SAMUEL gyógyszerészre a Megváltóhoz 125 Ave. C, cor. 8th St., New York.

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ARPÁD HALL 431 E. 6th St. New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J.

Mindkét helyiségben kifogástalan magyar konyha. Alkalmas termek bálók, lakodalmak és egyleti gyűlésekre. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és biliárd. A. Orawetz, tulajdonos.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street New York

FINTA MIHÁLY, BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

Dr. Löwinger Ernő AZ ÖSSZES ORVOSI TUDOMÁNYOK TUDORA ezuton értesíti ismerőseit, e lap olvasóit, hogy lakását megváltoztatta és ezental 727 GRAND AVENUE alatti orvosi irodába található egész nap. Telefon: Humboldt 1577. Chicago, Ill.

Phone: Bell. Sidney 1341. BARNA VERONA MAGYAR SZÜLÉSNŐ Budapestén az egyetemen vizsgázott. Sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt bármily nemű női betegségekben, legnagyobb titoktartás mellett. Házhoz betegeket is elfogadok. 1701 So. BROADWAY, St. Louis, Mo.

Katolin János FENYKEPEZ 3616 N. Broadway, St. Louis Kepek felvétele BARMILY időben reggel 8 óráig este 8-ig rendeléseknél KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 28 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását. Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban.

Ugyes magyar szüléznő Jergler Paula Budapestén az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394

Egy jószabású ruháért keresse fel KRONMAN, férfi szabót. 414 1/2 Lorain Ave. Cleveland. Telefon 4537 Newark, N. J. TULY BUDAPESTI FENYKEPEZ 4 West St. NEWARK, N. J. Legfinomabb kivitelű fényképek tisztán kidolgozva jóállás mellett. Ugyiszintén fölvetékek házon kívüli is eszközölteknék. Nyitva vasár- és ünnepnapokon is.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja, csinosan berendezett tisztas jutányos áru SZOBÁIT ROSTÁSSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTEREM ES KÁVÉHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai biliárd asztalok. Feltétlen megbízhatóság. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

HAJÓJEGYET VÁSÁROLNI PÉNZT KÜLDENI LEGBITTOSABB ÉS LEGTANACOSABB FORDULNI KISS EMIL BANKÁROKHOZ NEW YORK 104 SECOND AVE. IRJON ARJEGYZÉKÉRT

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u.sarok, New York Izletes és jól kidolgozott képek 2 dollártól feljebb. A munkáért jótallak. Nyitva vasár- és ünnep napon is.

Ha jó ruhát akar mérsékelt árban, keresse föl M. Massing SZABÓ ÜZLETÉT 77 Albany St. NEW BRUNSWICK, N. J.

ZACHAR OTTO NAGYBANI BOR-, SÖR- ÉS PÁLINKA KERESKEDESE. 1434 Germantown Ave. Philadelphia, Pa.

Amint a magyar konyha, úgy a magyar ital való a magyarnak. Kaphatók magyar borok, törköly, szilvium Poth's Extra sör. Rendelésre házhoz szállítva. A magyar szervezett munkások barátja.

MAGYAR MÉSZÁRSZÉK ÉS FÜSZER ÜZLET BACHER FERENCZ

Mindennemű friss husok és fűszerek legolcsóbb bevásárlási forrása. 1437 Germantown Avenue Philadelphia, Pa.

Mindenféle importált fűszerek és szalámi a legolcsóbb árban kapható. L. D. Phone 2173 L.

Dr. Harry Buechler MAGYAR FOGORVOS

Mérsékelt árak. Foghuzás fájdalom nélkül. 492 High Street. Springfield Ave. közelében Newark, N. J.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzszállító és váltó-intézet Pözület 127 Second St., Passaic, N. J.

PÉNZT a legolcsóbban és lehető leggyorsabban küld az O-hazába. Pénz betéteket bármely hazai bankba kamatozás végett elhelyezek és a betéti könyvet rövid időn belül kiküldöm. — Nemkülömben az O-hazában, árvassáknél, takarékpénztárnál, vagy magánosoknál elhelyezett összeget, budapesti irodám útján díjtalanul kiküldöm, csupán a szükségesnél meghatalmazás hitelesítésre szánított csekély díjjal. HAJÓJEGYKET Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen kísérem el a hajókhoz. CSOMAGOKAT az O-hazából kiküldök vagy oda szállítok. OKIRATOK azakszerien, a törvényeknek megfelelőleg állítanak ki és konzultánsilag hitelesítetek. Jogi, hagszátki, katonai, telektörvényi, nemkülömben házai sommas perekben és bármily más ügyvidéki dolgokban eljár. Minden ügyben, egy mint eddig, ezental is a legnagyobb pontossággal igyekszem. UTBAIGAZÍTÁSSAL, tanácsal és felvilágosítással IGYEN készséggel és szivesen szolgálok. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterme. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNLJA KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitünő italok. Kitünő italok. Alkalmas helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarajku Szocialisták kedvelt gyűlékesi helye. Különféle munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.